ΕΤΟΣ Α΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 14 Μαΐου 1911 ΑΡΙΘ. 20.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΤ΄. ΚΥΡΙΑΚΗι ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

(Θ΄. 1—38)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, παράγων ὁ Ἰησοῦς, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ Μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ῥαββί, τίς ἥμαρτεν; οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἰπών, ἔπτυσε χαμαὶ, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, (ὃ ἑρμηνεύεται, Ἀπεσταλμένος). Ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

Οἱ οὖν γείτονες, καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ· ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ: Πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι· Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ

Σιλωάμ, καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει· Οὐκ οἶδα.

Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. Ἦν δὲ σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισσαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέ μοι ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν. Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος· καὶ ἠρώτησαν αὐτούς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· Ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι, τυφλὸς ὤν, ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτόν, καὶ εἶπον· Σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσεῖ ἐλάλησεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ

αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπε· Τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. Ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

Ἄλλο πάλιν καταπληκτικὸν θαῦμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν θεραπείαν τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ, καὶ ἄλλην πάλιν σωτήριον διδασκαλίαν αὐτοῦ μᾶς παραθέτει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ἀνεγνώσθη σήμερον. Βλέπουν οἱ Ἀπόστολοι τὸν τυφλόν, ὁ ὁποῖος «οὐκ εἶδε τὸν ἥλιον λάμποντα οὐδὲ ἐν εἰκόνι τὸν πλαστουργήσαντα αὐτόν», ὁ ὁποῖος «οὐχ ἱκανοῖ τοῦ ἐρωτᾶν πότε νύξ, πότε ἡμέρα» τοῦ ὁποίου «οὐκ εὐτονοῦσιν οἱ πόδες τὰ τῶν λίθων προσκρούσματα» καὶ ἐρωτῶσι τὸν Διδάσκαλόν των καὶ θέλουν νὰ μάθουν τὴν αἰτίαν τῆς τυφλώσεως». Διδάσκαλε-λέγουν-τίς ἥμαρτεν; οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;» Καὶ ὁ Διδάσκαλος ἀπεκρίθη «οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ». Εἰς τὴν ἐρώτησιν δὲ ταύτην δὲν προέβησαν οἱ Ἀπόστολοι ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ γραφικὸν «ἁμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα» καὶ πεπεισμένοι ὅτι τῶν ἀτομικῶν ἁμαρτιῶν τὰ ἀποτελέσματα εἶνε ἐπιβλαβῆ οὐ μόνον εἰς τὴν ψυχὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σῶμα. Ἀλλ' εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν οὔτε τῶν γονέων, οὔτε τοῦ τυφλοῦ αἱ ἁμαρτίαι συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ γεννηθῇ τυφλός, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ Παντογνώστης Κύριος τὸ διαβεβαιοῖ καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κάμῃ ἁμαρτίας ὁ τυφλὸς πρὶν γεννηθῇ ὥστε συνεπείᾳ αὐτῶν νὰ γεννηθῇ τοιοῦτος. Ἀλλὰ κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ «ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ», διὰ νὰ δειχθῇ καὶ ἡ ἄπειρος ἀγαθότης καὶ ἡ ἄπειρος παντοδυναμία τοῦ ἁγίου Θεοῦ κατὰ τὴν θαυμαστὴν θεραπείαν του, καὶ δοθῇ τοιουτοτρόπως ἀφορμὴ πρὸς φωτισμόν, πρὸς σωτηρίαν τῶν μὴ πιστευόντων.

Καὶ δὲν εἶνε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, οὔτε ἡ πρώτη, οὔτε ἡ μόνη φορά, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διδάσκει ὅτι διὰ τῶν παθημάτων τοῦ ἀνθρώπου φανερόνεται ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἄλλας πολλὰς φορὰς ἐδίδαξε τοῦτο, καὶ ὅτε ἠσθένησεν ὁ φίλος του Λάζαρος, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του ὅτι «ἡ ἀσθένεια αὕτη οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς» (Ἰωάν. ΙΑ´ 4). Ἀλλὰ πῶς γίνεται τοῦτο; Πῶς συμβαίνει ὥστε τὰ παθήματα τῶν ἀνθρώπων νὰ συντελοῦν εἰς τὸ νὰ φανερωθῇ ἡ παντοδυναμία καὶ ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ; Ἰδοὺ πῶς καὶ κατὰ πόσους τρόπους. Ἢ ἐπέρχεται ἡ θεραπεία τοῦ πάσχοντος διὰ τῆς θείας παντοδυναμίας εἰς περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἀνθρωπίνη δύναμις εἶνε

τελείως ἀνίσχυρος νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, καθὼς συνέβη εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου, εἰς τὴν θεραπείαν τῶν δέκα λεπρῶν, τοῦ σεληνιαζομένου νέου, τοῦ παραλύτου τῆς προπαρελθούσης Κυριακῆς, τοῦ τυφλοῦ τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἄλλων πολλῶν, ὁπότε φαίνεται ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ μεγαλειότητι ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἄπειρος ἀγαθότης του, καὶ ἐξαναγκάζονται, οὕτως εἰπεῖν, ὑπ᾿ αὐτῶν τῶν ψηλαφητῶν πραγμάτων οἱ ἄνθρωποι νὰ δοξάζωσιν αὐτὸν καὶ νὰ κηρύττωσι τὴν θείαν δύναμίν του. Καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ πρῶτος τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον τὰ παθήματα τῶν ἀνθρώπων γίνονται παραίτια νὰ ἀποδεικνύεται, νὰ φανερόνεται ἡ θεία δύναμις. Ἢ δὲν ἐπέρχεται μὲν ἡ θεραπεία τοῦ παθήματος, τὸ ὁποῖον συχνὰ στέλλει ὁ Θεὸς πρὸς δοκιμασίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἔγεινεν εἰς τὸν Ἰώβ, ἀλλὰ δοκιμάζεται διὰ τῆς ὑπομονῆς τοῦ πάσχοντος, διὰ τῆς γενναιοψυχίας του, ἡ πρὸς αὐτὸν ζῶσα καὶ θερμὴ πίστις του, καθὼς δοκιμάζεται ὁ χρυσὸς εἰς τὸ χωνευτήριον. Καὶ ἡ δεδοκιμασμένη αὕτη διὰ τῶν παθημάτων καὶ τῆς εἰς αὐτὰ ὑπομονῆς πίστις, ἡ ἀσάλευτος αὕτη πίστις, περὶ τῆς ὁποίας δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία ὅτι δὲν εἶνε ἀληθής, λάμπουσα ἐν τῷ κόσμῳ, στηρίζει τὰς σαλευομένας ψυχάς, φωτίζει τὰς ἐσκοτισμένας διανοίας καὶ γίνεται μάρτυς ἀψευδὴς τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν δίδει ὁ Παντοδύναμος εἰς τὸν πιστεύοντα νὰ ὑπομένῃ ἀγογγύστως καὶ γενναίως τὴν δοκιμασίαν του, καὶ παραίτιος νὰ φανερόνωνται τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ ἄλλος τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον τὰ παθήματα τῶν ἀνθρώπων συντελοῦν εἰς τὸ νὰ φανερωθῇ ἡ παντοδυναμία καὶ ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἄπιστον, ὁ ὁποῖος μὴ ἔχων πίστιν, μακρὰν τοῦ Θεοῦ κατὰ συνέπειαν ζῶν, μικροψυχεῖ εἰς τὰ παθήματά του, καταβάλλεται ὑπ᾿ αὐτῶν, ἀπελπίζεται εἰς τὴν δοκιμασίαν του καὶ καταπίπτει ἐλεεινὸν θῦμα τῆς ἀπιστίας του, συντελῶν τοιουτοτρόπως εἰς τὸ νὰ φανερωθοῦν ὄχι τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν πιστεύει, οὔτε ἐλπίζει, ἀλλὰ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου εἰς τὸν ὁποῖον δουλεύει διὰ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀπιστίας του. Ἰδοὺ πῶς διὰ τῶν παθημάτων τῶν ἀνθρώπων φανεροῦνται τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ καὶ ὑμνεῖται καὶ δοξάζεται καὶ κατὰ τὴν μίαν καὶ κατὰ τὴν ἄλλην περίπτωσιν ἡ θεία παντοδυναμία καὶ ἀγαθότης. Ἰδοὺ διατὶ καὶ ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος συμβουλεύων καὶ διδάσκων ἡμᾶς γράφει «πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν· ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι» (Ἰακ. Α´ 2-3). Ἰδοὺ διατὶ καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἔχομεν χρέος, εἰς οἵαν δήποτε ἀσθένειαν καὶ ἂν ὑποπέσωμεν, οἷον δήποτε πάθημα καὶ ἂν πάθωμεν, νὰ μὴ μεμψιμοιρῶμεν, νὰ μὴ γογγύζωμεν, ἀλλὰ μὲ χριστιανικὴν ὑπομονὴν καὶ γενναιότητα νὰ ὑποφέρωμεν τὰ πάντα, εὐλογοῦντες καὶ δοξάζοντες τὸν ἅγιον Θεὸν «πάντων ἕνεκεν», ὡς ἔλεγεν ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, «εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον» ὡς ὁ πολυπαθὴς Ἰὼβ ἐπιλέγοντες, μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ γενναιοψυχία καὶ ὑπομονή μας αὕτη θὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ φανερόνωνται τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ καὶ τοιουτοτρόπως δοξάζεται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά του ἐξίσου ὡς θὰ ἐδοξάζετο καὶ ἂν διὰ θαύματος ἐνήργει τὴν θεραπείαν μας.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΝΤΟΛΗ

Δ΄.

«*Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον*».

Παραβάται τῶν δύο πρώτων ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἐκτὸς τῶν ἱεροσύλων καὶ βεβήλων, περὶ τῶν ὁποίων ὡμιλήσαμεν, εἶναι προσέτι καὶ οἱ ἑπόμενοι: ἤτοι α΄) οἱ ὀλιγόπιστοι, β΄) οἱ ἐπιλανθανόμενοι τοῦ Θεοῦ, γ΄) οἱ γογγύζοντες κατὰ τοῦ Θεοῦ, δ΄) οἱ ἀλαζόνες, ἤτοι οἱ πεποιθότες ἐφ᾽ ἑαυτούς, ε΄) οἱ ἐπιμένοντες ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ μὲ τὴν ἰδέαν, ὅτι θὰ σώσῃ αὐτοὺς ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ καὶ ϛ΄) οἱ περιπίπτοντες εἰς ἀπόγνωσιν, ἤτοι οἱ ἀπελπίζοντες περὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας.

Ὀλιγόπιστοι εἶναι ὅσοι πιστεύουσιν μὲν εἰς τὸν Θεόν, ἀλλ᾽ ὄχι μὲ πίστιν σταθερὰν καὶ ἀκλόνητον· πιστεύουσιν, ἀλλ᾽ εἰς τὴν πρώτην δύσκολον περίστασιν χάνουσι τὸ θάρρος των καὶ περιπίπτουσιν εἰς ἀμφιβολίας, δισταγμοὺς καὶ ταλαντεύσεις, μικρὸν ἀπεχούσας τῆς ἀπιστίας. Ἀλλ᾽ ἡ ὀλιγοπιστία εἶναι ἁμάρτημα θανάσιμον. Διὰ νὰ πεισθῆτε δὲ προσέξατε εἰς τὰ ἑξῆς:

Ὅτι βαρὺ ἁμάρτημα εἶναι ἡ ὀλιγοπιστία καὶ ὅτι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς εἶναι ὀλέθρια, τοῦτο μανθάνομεν ἐκ τοῦ παθήματος τοῦ Θεόπτου Μωϋσέως. Οἱ Ἰσραηλῖται εὑρίσκοντο εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου δὲν ὑπῆρχεν ὕδωρ διὰ νὰ πίωσιν. Ὁ Θεὸς διατάττει τὸν Μωϋσῆν νὰ κτυπήσῃ διὰ τῆς ῥάβδου του τὴν πέτραν, ὅπως ἀναβλύσῃ ἐξ αὐτῆς ὕδωρ δι᾽ οὗ νὰ δροσισθῇ ὁ λαός. Ὁ Μωϋσῆς ὁ διὰ *πίστεως γενόμενος μέγας*, κατ᾽ ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐκυριεύθη ὑπό τινος δισταγμοῦ, ὠλιγοπίστησεν. «*Μὴ* εἶπε, *μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὕδωρ;*» Καὶ ἐξήγαγε μὲν ἐκ τῆς πέτρας ὕδωρ, ἀφ᾽ οὗ ἐκτύπησε ταύτην διὰ τῆς ῥάβδου του *δίς*, ἀλλὰ κατ᾽ αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἤκουσε καὶ τὴν φοβερὰν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἐξήνεγκεν ὁ Θεὸς κατ᾽ αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦ Ἀαρών. «*Ὅτι οὐκ ἐπιστεύ-» σατε... διὰ τοῦτο οὐκ εἰσάξετε ὑμεῖς τὴν συναγωγὴν ταύτην εἰς τὴν γῆν, » ἣν δέδωκα αὐτοῖς.*» Καὶ πραγματικῶς οὔτε ὁ Μωϋσῆς, οὔτε ὁ Ἀαρὼν ἠξιώθησαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλ᾽ ἀπέθανον ἐν

τῇ ἐρήμῳ. Ἰδοὺ ποῖον ὄλεθρον ἐπέφερεν ἡ στιγμιαία ἐκείνη ὀλιγοπιστία.

Νύκτα τινά, καθ᾿ ἣν οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι εὑρίσκοντο ἐντὸς τοῦ πλοίου ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς ὁ Χριστὸς «*περιπατῶν ἐπὶ » τῆς θαλάσσης*· Οἱ μαθηταὶ *ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστι καὶ » ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Θαρσεῖτε*, λέγει ὁ Χριστός, *ἐγώ εἰμι· μὴ φο- » βεῖσθε*. Ὁ Πέτρος τότε λέγει· *Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σὲ » ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ἐλθέ*, λέγει ὁ Χριστός, ὁ δὲ Πέτρος περιπατεῖ ἐπὶ τῶν ὑδάτων ὡσὰν νὰ ἐπάτει ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους. Ἀλλ᾿ αἴφνης ἅμα εἶδε τὸν ἄνεμον ἰσχυρόν, κυριεύεται ὑπὸ τοῦ φόβου τὸν ὁποῖον ἐμπνέει ἡ ὀλιγοπιστία, ἀμέσως δὲ ἤρχισε νὰ καταποντίζηται. Κράζει τότε πρὸς τὸν Χριστόν· «*Κύριε σῶσόν με*». Τὸν σώζει ὁ Χριστός, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐλέγχει αὐτὸν εἰπών· «*Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας ;*» Ἐν τῇ διηγήσει ταύτῃ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου βλέπομεν ὁλοφάνερα τὴν δύναμιν τῆς πίστεως ἀφ᾿ ἑνὸς καὶ ἀφ᾿ ἑτέρου τῆς ὀλιγοπιστίας τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ἐὰν λοιπὸν ἡ στιγμιαία ὀλιγοπιστία τοῦ Μωϋσέως ἀπεστέρησε τοῦτον τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, ἡ δὲ ὀλιγοπιστία τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου τηλικοῦτον κίνδυνον καταποντισμοῦ ἐπεκρέμασε κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ὁπόσα καὶ ὁποῖα δεινὰ δὲν ἐπισωρεύει καθ᾿ ἡμῶν ἡ ἁμαρτία τῆς ὀλιγοπιστίας ἔντε τῇ παρούσῃ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ ; Καὶ ἐν τούτοις οἱ σημερινοὶ Χριστιανοὶ διαπλέομεν τὸ πολυτρύγετον τοῦ βίου ἡμῶν πέλαγος οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τῆς ἀκραδάντου καὶ ἀσαλεύτου πίστεως ὠθούμενοι, ἀλλ᾿ ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς ὀλιγοπιστίας ῥιπταζόμενοι καὶ κυλινδούμενοι. «*Διὰ τοῦτο δὲ ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοὶ*» κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Παραβάται τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ εἶσι καὶ οἱ ἐπιλανθανόμενοι τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν. Τὰ πάντα ἔχομεν παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ παρ᾿ Αὐτοῦ ἐξαρτώμεθα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τοῦ ἡμετέρου βίου. Ἐκτὸς τούτου αἱ πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίαι τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄπειροι. Τὸ λησμονεῖν λοιπὸν τὸν Θεόν, τὸν Πατέρα καὶ εὐεργέτην ἡμῶν, εἶναι μεγάλη ἀχαριστία καὶ ἁμαρτία ἀσυγχώρητος.

«*Πρόσεχε*, ἐντέλλεται ὁ ἴδιος ὁ Θεός, *πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ ἐπιλάθῃ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου*». Ἀλλαχοῦ δὲ πάλιν ἐλέγχει ὁ Θεὸς τοὺς ἐπιλανθανομένους αὐτὸν διὰ λέξεων αὐστηρῶν «*Θεὸν* λέγει, *Θεὸν τὸν γεννή- » σαντά σε ἐγκατέλιπες, καὶ ἐπελάθου Θεοῦ τοῦ τρέφοντός σε*». Ὁ Θεὸς προνοεῖ περὶ ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ ἐπιλανθανόμεθα αὐτοῦ, ὁ Θεὸς ἐπαγρυπνεῖ δι᾿ ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς οὐδὲ σκεπτόμεθα αὐτόν. Ὁ Θεὸς βεβαιοῖ ἡμᾶς, ὅτι *καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἡμῶν εἶναι ἠριθμημέναι*, ἡμεῖς δὲ μένομεν ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι πρὸς τὸν Θεόν. Παρέρχονται ἡμέραι, ἑβδομάδες, μῆνες, ὁλόκληρα ἔτη, χωρὶς ποτὲ νὰ συλλογισθῶμεν, ὅτι ὑπάρχειΘεὸς, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς οὗτος ἡμέραν τινὰ θὰ τιμωρήσῃ τὴν ἀδιαφορίαν ἡμῶν ταύτην καὶ ἀχαριστίαν. Εἶναι λοιπὸν φρικτὸν ἁμάρτημα τὸ λησμονεῖν τὸν Θεόν.

Ἀλλ᾿ ἔλθωμεν ἤδη εἰς τοὺς γογγύζοντας κατὰ τοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχουσι χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι διέρχονται τὸν βίον αὐτῶν ὁλόκληρον ἐκστομίζοντες βαρυτάτους γογγυσμοὺς κατὰ τοῦ Θεοῦ χωρὶς νὰ συναισθάνωνται ὅτι διὰ τῶν γογγυσμῶν των τούτων γίνονται παραβάται τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ τί εἶσαι σὺ ὁ ἄνθρωπος, ὁ γογγύζων κατὰ τοῦ Θεοῦ ; Θέλεις νὰ

μάθης πόσον βαρὺ ἁμάρτημα εἶναι τὸ γογγύζειν; Ἐρεύνησον τὰς Γραφάς.

Ἡ Μαριὰμ ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσέως ἐγόγγυσε κατὰ τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἀδελφοῦ· «*Ὀργὴ θυμοῦ Κυρίου* ἐπέπεσε τότε ἐπ᾿ αὐτῆς, *καὶ ἰδοὺ Μαριὰμ λεπρῶσα ὡσεὶ χιών*». Ἀλλὰ πόσαι συμφοραὶ δὲν ἐπέσκηψαν κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ ἐρήμῳ; «*Δεκατέσσαρες χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι ἀπέθανον* ταυτοχρόνως. *Πῦρ Κυρίου ἐξεκαύθη καὶ κατέφαγε μέρος τῆς παρεμβολῆς. Ὄφεις φαρμακεροὶ ἔδηξαν αὐτοὺς καὶ ἀπέθανον εἰς χιλιάδας*. Εἰς τὶ δὲ ὅλαι αὗται αἱ συμφοραὶ ὠφείλοντο; εἰς τοὺς γογγυσμούς. «*Τίς*, ἐκραύγαζον οἱ ἀχάριστοι Ἰουδαῖοι, *τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέα;* » *ἐμνήσθημεν τοὺς ἰχθύας, οὓς ἠσθίομεν ἐν Αἰγύπτῳ δωρεάν, καὶ τοὺς* » *σικύους, καὶ τοὺς πέπονας, καὶ τὰ πράσσα καὶ τὰ κρόμμυα καὶ τὰ* » *σκόροδα· νυνὶ δὲ ἡ ψυχὴ ἡμῶν κατάξηρος· οὐδὲν πλὴν εἰς μάννα οἱ* » *ὀφθαλμοὶ ἡμῶν*». Ἀλλὰ ποία ὑπῆρξε καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ κατὰ τῶν γογγυζόντων; «*Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος. Ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ πεσεῖ-* » *ται τὰ κῶλά ὑμῶν... ὅσοι ἐγόγγυσαν ἐπ᾿ ἐμοί. Οἱ δὲ υἱοὶ ὑμῶν ἔσονται* » *νεμόμενοι ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη*». Ἰδοὺ πῶς τιμωρεῖ ὁ Θεὸς τοὺς γογγύζοντας. Δὲν εἶναι λοιπὸν τὸ γογγύζειν πρᾶξις ἀδιάφορος καὶ ἄνευ συνεπειῶν, ὅπως τινὲς φαντάζονται. Τὸ γογγύζειν εἶναι ἁμάρτημα βαρύτατον ἐπισύρον ἐπὶ τοῦ γογγύζοντος τὴν θείαν ὀργήν. Ἀντὶ λοιπὸν νὰ γογγύζωμεν κατὰ τὰς δυσκόλους περιστάσεις τοῦ ἡμετέρου βίου, ἂς δοξάζωμεν τὸν Θεὸν λέγοντες τὸ τοῦ πολυάθλου Ἰὼβ· «*Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο*».

Ἀθετοῦσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ οἱ ἀλαζόνες, οἱ πεποιθότες ἐφ᾿ ἑαυτούς, οἱ φανταζόμενοι, ὅτι δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ. Οἱ τοιοῦτοι στηρίζονται εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις, εἰς τὴν σωματικὴν αὐτῶν ῥώμην, εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν εὐφυΐαν, εἰς τὴν ἐπιστήμην ἢ τέχνην, ἣν ἐπαγγέλλονται, εἰς τὴν δραστηριότητα, ἣν ἀναπτύσσουσι, καὶ εἰς ἄλλα αὐτῶν πλεονεκτήματα. Οἱ τοιοῦτοι λησμονοῦσι καθ᾿ ὁλοκληρίαν ὅτι εἶναι ἄνθρωποι ἀσθενεῖς λησμονοῦσιν, ὅτι *πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον*, λησμονοῦσιν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγει ὁ προφήτης Δαυῒδ· «*Ἐὰν* » *μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες·* » *ἐὰν μὴ Κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυλάττων, εἰς μά-* » *την ἡμῖν ἐστι τὸ ὀρθρίζειν*». Οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι εἶναι ἐκεῖνοι περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλεῖ ὁ προφήτης Ἀββακοὺμ λέγων· «*Ἕνεκεν τούτου θύσει τῇ σαγήνῃ αὐτοῦ, καὶ θυμιάσει τῷ ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ*». Διὰ τῶν λόγων τούτων θέλει νὰ εἴπῃ ὁ προφήτης ὅτι οἱ πεποιθότες ἐφ᾿ ἑαυτούς, οἱ ἀλαζόνες, προσφέρουσι θυσίας καὶ θυμιάματα εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐπιστήμην καὶ ἱκανότητα, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὰ ἐργαλεῖα τῆς τέχνης των, οὐχὶ δὲ εἰς τὸν Θεὸν τὸν εὐλογοῦντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν. Οἱ τοιοῦτοι ἁμαρτάνουσι θανασίμως διότι θεοποιοῦσι τὰς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεις, τὴν ἑαυτῶν ἐπιστήμην καὶ τέχνην, τὰ ἴδια ἑαυτῶν πλούτη καὶ τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα διαθέτουσι, χωρὶς ποτὲ νὰ ἐξαρτήσωσι τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῶν ἐκ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ. Τοὺς τοιούτους ἐλέγχει ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος διὰ τῆς αὐστηρᾶς ταύτης ἐπιτιμήσεως: «*Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον καὶ* » *αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν* » *ἕνα καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν· οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς*

» αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γὰρ ἔσται ἡ πρὸς ὀλίγον φαινο-
» μένη, ἔπειτα δὲ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θε-
» λήσῃ, καὶ ζήσομεν καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο· νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν
» ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν».

Οἱ ἀλαζόνες οὗτοι, οἱ πεποιθότες δηλονότι ἐφ᾿ ἑαυτοὺς περιπίπτουσι καὶ εἰς ἄλλο ἁμάρτημα· φαντάζονται ὅτι ἔχουσιν ἐξησφαλισμένην τὴν συγχώρησιν τῶν ἑαυτῶν ἁμαρτιῶν καὶ διὰ τοῦτο ἀναβάλλουσιν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν μετάνοιαν. Ἐπὶ τέλους δὲ ἀποθνήσκουσιν οἱ ταλαίπωροι ἀμετανόητοι. Ὁ Θεὸς λέγουν, εἶναι ἀγαθὸς καὶ θὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ κυλίωνται ἐν τῷ βορβόρῳ τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλ᾿ ἀκούσατε τὶ ἀποκρίνεται εἰς τούτους ὁ Ἀπ. Παῦλος: *«καταφρονεῖς ὦ ἄνθρωπε, τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας, ἀγνοῶν, ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;»* Εἶναι χρηστός, εἶναι ἀγαθὸς ὁ Θεός· ἀλλ᾿ εἶναι ἀγαθὸς διὰ νὰ τὸν καταφρονῇς; Ἀγνοεῖς ὅτι τὴν ἀγαθότητα καὶ μακροθυμίαν του ὁ Θεὸς ἐπιδεικνύει πρὸς ἡμᾶς μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μᾶς ἐνθαρρύνῃ εἰς τὸ νὰ μετανοήσωμεν; Πῶς λοιπὸν, ὦ ἄνθρωπε, ἀναβάλλεις τὴν μετάνοιαν στηριζόμενος εἰς τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ; ἀγνοεῖς ὅτι, *«κατὰ τὴν σκληρότητά σου » καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς;»*

Ἄς φεύγωμεν λοιπὸν αὐτὸ τὸ ἀνόητον θάρρος καὶ ἂς σπεύσωμεν εἰς μετάνοιαν ἐφ᾿ ὅσον ἔχομεν καιρόν, διότι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ᾿ ἣν δὲν θὰ ὑπάρχει πλέον καιρὸς διὰ μετάνοιαν, *«καὶ οὐκέτι ἔσται καιρός»*.

Ἀλλὰ προσέξατε, χριστιανοί μου· τοὺς ἀλαζόνας ἀποστέλλει εἰς τὸ πῦρ τῆς γεέννης τὸ ὑπερβολικὸν θάρρος τὸ ὁποῖον ἔχουσιν εἰς τὸ ἔλεος καὶ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ. Ἄλλους ὅμως πάλιν παραπέμπει εἰς Ἅδην ἡ ἔλλειψις παντὸς θάρρους, ἡ ἀπελπισία. Καὶ οὗτοι δὲ οἱ ἀπελπίζοντες περὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, διότι ἡμάρτησαν καὶ αὐτοὶ ὡς ἄνθρωποι, παραβαίνουσιν ἐπίσης τὰς δύο πρώτας ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Ὁ χριστιανὸς οὐδέποτε πρέπει νὰ ἀπελπίζῃ, διότι ἐὰν μετανοήσῃ εἰλικρινῶς καὶ ἀληθῶς θὰ τύχῃ συγχωρήσεως τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτημάτων, ἐὰν ὅμως ἀπελπίσῃ, τότε οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας ὑπάρχει δι᾿ αὐτόν.

Αὐτὸς ὁ Ἰούδας ἠδύνατο νὰ σωθῇ, ἐὰν μετενόει εἰλικρινῶς καὶ δὲν προσέθετε εἰς τὴν προδοσίαν καὶ τὸ ἁμάρτημα τῆς ἀπελπισίας, ἐξ ἧς κυριευθεὶς *ἀπελθὼν ἀπήγξατο*. Λοιπὸν, μακρὰν ἀφ᾿ ἡμῶν τὸ ὑπερβολικὸν θάρρος εἰς τὴν θείαν εὐσπλαγχνίαν, ἀλλὰ μακρὰν ἐπίσης καὶ ἡ ἀπελπισία.

Ἁμαρτωλοί, ὅσοι εἶσθε βεβαρημένοι ὑπὸ πλήθύος ἁμαρτιῶν καὶ δὲν τολμᾶτε διὰ τοῦτο νὰ ζητήσητε τὴν συγχώρησιν, μὴ ἀπελπίζετε. Ἀκούσατε τὶ λέγει ὁ Θεὸς διὰ στόματος τοῦ προφήτου Ἡσαΐου: *«Λούσασθε,*
» καθαροὶ γένεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἀπέναντι
» τῶν ὀφθαλμῶν μου, παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλὰ
» ποιεῖν, ἐκζητήσατε κρίσιν, ῥύσασθε ἀδικούμενον· κρίνατε ὀρφανῷ καὶ
» δικαιώσατε χήραν· καὶ δεῦτε, διαλεχθῶμεν, λέγει Κύριος. Καὶ ἐὰν ὦσιν
» αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς χιόνα λευκανῶ, ἐὰν δὲ ὦσιν ὡς
» κόκκινον, ὡς ἔριον λευκανῶ. Καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ
» ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε. Τὸ γὰρ στόμα Κυρίου ἐλάλησε ταῦτα».